

ØKOKRIM

Beregnet utbytte fra bedragerier i Norge 2024

Innhold

Sammendrag.....	3
Bakgrunn og formål	4
Bakgrunn	4
Avgrensning.....	4
Metode og datakvalitet	5
Datagrunnlag.....	5
Metode og datakvalitet	5
Kriminelles utbytte fra bedragerier	6
Utvikling.....	6
Utbytte fra ulike bedragerityper i 2024.....	7
Utbytte fra ulike statistikkgrupper i 2024.....	7
Bedrageri med høye tapsbeløp	8
Mørketall.....	8
Vedlegg: Bedrageritype (modus).....	9

Sammendrag

I denne rapporten har Økokrim for første gang forsøkt å beregne svindleres utbytte fra bedragerier i Norge i 2024 ved å analysere anmeldte saker i politiets straffesaksregister. I 2024 ble det anmeldt 27 904 fullførte bedragerilovbrudd.¹ Beregnet utbytte til svindlere i 2024 summerte seg til 2,13 milliarder kroner. Dette tilsvarer en økning på 18 prosent fra året før og skyldes hovedsakelig en økning i antall anmeldte bedragerier. 77 prosent av bedrageriene er digitale bedragerier. Bedrageriofrene som taper penger inkluderer privatpersoner, bedrifter, organisasjoner og det offentlige.

Økokrims beregninger viser at utbytte fra anmeldte bedragerier har økt med 1,27 milliarder kroner fra 2020 til 2024. Det tilsvarer en økning på 147 prosent. Inflasjonsjustert har beregnet utbytte økt med 107 prosent fra 2020 til 2024. I samme periode er antallet anmeldelser økt med 51 prosent, eller nær 9500 saker.

Av sakene hvor det er identifisert type bedrageri er det investeringsbedrageri som har størst beregnet utbytte på 301 millioner kroner. Det er også her det er beregnet høyest gjennomsnittsutbytte på 373 427 kroner.

Nettbankbedragerier utgjør den nest største bedrageritypen målt i ofres tap blant sakene som er kategoriserte, og summerte seg i 2024 til 221 millioner kroner. Her har det vært en reduksjon i tap fra 2023 til 2024, men en økning i antall.

Blant bedrageritypene med flest anmeldelser er annonsebedragerier. Utbyttet har økt med 18 prosent fra 2023 til 117 millioner i 2024. Her er det antallet anmeldelser som har økt, ikke gjennomsnittsutbyttet.

Det er grunn til å tro at mange lar være å anmelde bedragerier og at mørketallene er store.

¹ Forsøk er holdt utenfor analysen.

Bakgrunn og formål

Bakgrunn

Det har fra politiets side aldri blitt beregnet hvor omfattende utbytte kriminelle aktører får fra bedragerier. Formålet med denne rapporten er derfor å komme med et anslag på hvor mye bedragerier i Norge beløper seg til årlig, basert på anmeldelser til politiet.

Bedrageri er en omfattende kriminalitetsutfordring, og Økokrim har slått fast at det er et samfunnsproblem.² I politiets innbyggerundersøkelse fra 2023 er bedrageri og identitetstyveri det som bekymrer befolkningen mest ved bruk av digitale tjenester.³

På grunn av at en stor andel av bedrageriene er digitale evner de å ramme mange mennesker på kort tid. Det varierer hvor stort utbytte svindlerne klarer å tilegne seg fra de ulike ofrene. Selv der hvor hvert enkelt tap per offer er relativt lite vil massebedrageriene generere betydelige inntekter til gjerningspersonene. I andre typer bedragerier, som for eksempel investeringsbedragerier og relasjonsbedragerier, kan ofrene tape flerfoldige millioner kroner hver.

Aktørene som begår bedragerier inkluderer både norske og utenlandske borgere, som opererer enten innenfor eget land eller på tvers av landegrenser. Noen opererer alene, mens andre er del av kriminelle nettverk. Det er også indikasjoner på at utbyttet fra bedragerivirksomhet finansierer annen kriminalitet, for eksempel narkotikakriminalitet.⁴

Avgrensning

Rapporten tar ikke mål av seg å beregne videre økonomiske konsekvenser av bedrageri, slik som omdømmetap for bedrifter eller kostnader ved sikkerhetstiltak. Beregningene baserer seg kun på anmeldte bedragerier. Det er grunn til å tro at mørketallene er store.

2 Økokrim (2023) Bedrageri – et samfunnsproblem.

3 Politiets innbyggerundersøkelse 2023.

4 Økokrim (2024) Trusselvurdering 2024 – den kriminelle økonomien.

Metode og datakvalitet

Datagrunnlag

Datagrunnlaget for analysen er anmeldte saker som er registrert i perioden 1. januar 2024–31. desember 2024 i politiets straffesaksregister, STRASAK. Deretter gjøres en sammenlikning mot de foregående fire år for å se utviklingen. At en sak er registrert et år betyr ikke nødvendigvis at bedrageriet har foregått det samme året. Eksempelvis ble 85 prosent av de anmeldte bedrageriene i 2024 faktisk utført samme år.

Statistikkoder som omhandler bedrageri er inkludert i analysen, med unntak av de som omfatter forsøk.⁵ I tillegg er det gjort søk på stikkord som «bedrageri» og «svindel» på saker med andre statistikkoder for å fange opp bedragerisaker som ikke er kodet som bedrageri. I 2024 utgjorde disse sakene 0,4 prosent av det totale antall saker som ble analysert.

Metode og datakvalitet

Det registreres ikke tapte beløp i alle anmeldelser i politiets straffesaksregister. Størrelsen på tapene varierer med ulike typer bedrageri. Analysen blir derfor bedre ved å splitte opp i ulike modus, eller bedragerityper, før man gjør beregninger. Tapte beløp er identifisert i 24 prosent og type bedrageri i 48 prosent av de anmeldte sakene.

Type bedrageri grupperes deretter i kategoriene investeringsbedrageri, nettbankbedrageri, annonsebedrageri, kortbedrageri og annet. Sakene som ikke lar seg kategorisere defineres som ukjent.

Hver av de seks nevnte gruppene over splittes videre inn i «Grovt bedrageri», «Bedrageri» og «Mindre bedrageri» ut fra hvilken statistikkgruppe de tilhører. De tapte beløpene som er identifisert brukes til å finne et gjennomsnitt for hver gruppering.⁶ Totalsummen beregnes ved å gange gjennomsnittet med det totale antall saker per gruppe.

For en sammenlikning av de beregnede tapene fra år til år er det også laget en variant med inflasjonsjusterte tall, hvor 2024 er satt som referanseverdi.⁷

5 Statistikkode 2602 BEDRAGERI (§ 270), 2603 BEDRAGERI, GROVT (§ 271), 2651 Bedrageri, 2653 Grovt bedrageri, 2655 Mindre bedrageri, 2656 Grovt uaktsomt bedrageri, 2657 Forsikringsbedrageri, 2659 Grovt forsikringsbedrageri, 2661 Bedrageriliknende handlinger, 2698 Bedrageri, skattesvik og økonomisk krim, diverse (kap 30), 2699 BEDRAGERI/UTROSKAP, DIVERSE og 0398 Vern av informasjon og informasjonsutveksel, div(strl kap 21).

6 For å få et representativt gjennomsnitt er noen av de største tapsbeløpene utelatt.

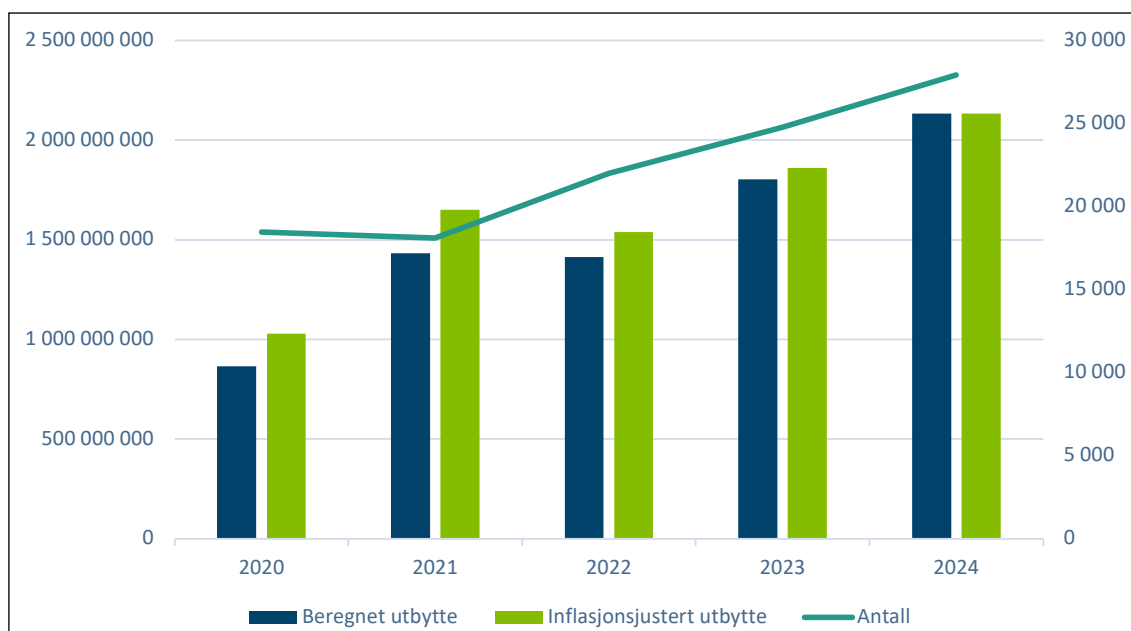
7 SSB, Konsumprisindeksen årsgjennomsnitt (hentet: 23.04.25).

Kriminelles utbytte fra bedragerier

Utvikling

Antatt utbytte for svindlere i bedragerisaker er i 2024 beregnet til 2,13 milliarder kroner. Det er en økning på 329 millioner, eller 18 prosent, fra 2023. Justert for inflasjon er økningen på 15 prosent. Økningen er i størst grad drevet av flere anmeldelser - det er 3112 flere anmeldelser i 2024 enn i 2023. Gjennomsnittlig utbytte per bedrageri har økt med 3673 kroner til 76 436 kroner i 2024.

Økokrims beregninger viser at utbytte fra anmeldte bedragerier har økt med 1,27 milliarder kroner fra 2020 til 2024. Det tilsvarer en økning på 147 prosent. Inflasjonsjustert har beregnet utbytte økt med 107 prosent fra 2020 til 2024. I samme periode er antallet anmeldelser økt med 51 prosent, eller nær 9500 saker. Figur 1 viser utviklingen fra 2020 til 2024 i antall og utbytte, både nominelt og inflasjonsjustert. Tabell 1 angir det samme, men i tabellform.

Figur 1. Utvikling i antall og utbytte 2020-2024.

År registrert	Antall saker totalt	Beregnet utbytte	Inflasjonsjustert utbytte	Prosentvis økning fra året før - antall	Prosentvis økning fra året før - utbytte	Prosentvis økning fra året før - inflasjonsjustert utbytte
2024	27 904	2 132 861 427	2 132 861 427	12,6 %	18,2 %	14,7 %
2023	24 792	1 803 938 044	1 859 615 144	12,8 %	27,6 %	20,9 %
2022	21 980	1 413 933 467	1 538 285 921	21,4 %	-1,4 %	-6,7 %
2021	18 110	1 433 314 167	1 649 360 661	-1,8 %	65,9 %	60,3 %
2020	18 446	864 118 654	1 028 932 728	-	-	-

Tabell 1. Utvikling i antall og utbytte 2020-2024.

Utbytte fra ulike bedragerityper i 2024

Det er kun identifisert bedrageritype i underkant av halvparten av sakene, og det gjør at beregnet utbytte per type vil bli lavere enn de trolig er i virkeligheten. Alle sakene hvor det ikke er mulig å identifisere bedrageritype er samlet i kategorien «Ukjent».

Av sakene med identifisert type bedrageri er det investeringsbedrageri som har størst beregnet utbytte på 301 millioner kroner. Det er opp 35 prosent fra 2023, som er den største økningen blant bedrageritypene. Investeringsbedrageri har også høyest beregnet gjennomsnittsutbytte på 373 427 kroner. En tredjedel av sakene på investeringsbedrageri er kategorisert som grovt bedrageri og det utgjør 76 prosent av beregnet beløp.

Nettbankbedragerier utgjør den nest største bedrageritypen målt i ofres tap og summerte seg i 2024 til 221 millioner kroner. Her har det vært en reduksjon i tap fra 2023 til 2024, men en økning i antall.

Blant bedrageritypene med flest anmeldelser er annonsebedragerier. Utbyttet har økt med 18 prosent fra 2023 til 117 millioner i 2024. Her er det antallet anmeldelser som har økt, ikke gjennomsnittsutbyttet.

Tapene knyttet til kortbedragerier har gått ned fra 2023 til 2024, og er beregnet til 15 millioner kroner.

Type bedrageri	Antall saker totalt	Beregnet utbytte	Gjennomsnittlig utbytte
Annet	1 681	291 562 045	173 446
Annonsebedrageri	5 922	117 383 016	19 822
Investeringsbedrageri	807	301 355 693	373 427
Kortbedrageri	794	14 604 350	18 393
Nettbankbedrageri	4 150	220 618 621	53 161
Ukjent	14 550	1 187 337 703	81 604
Totalt	27 904	2 132 861 427	76 436

Tabell 2. Antall saker, tap og gjennomsnitt per bedrageritype i 2024.

Utbytte fra ulike statistikkgrupper i 2024

Tapene fra grove bedragerier står for 1,41 milliarder kroner av totaltapet og har økt med 24 prosent siden 2023. Antall grove bedragerier er redusert med 5 prosent, men gjennomsnittstapet er økt med 31 prosent og var i 2024 oppe i 550 139 kroner.

Statistikkgruppene kategorisert som «Bedrageri» står for det klart største antallet med 83 prosent av alle anmeldte saker. Tapet utgjør en tredjedel.

Mindre bedragerier utgjør kun 0,5 prosent av det totale tapet som blir anmeldt.

Statistikkgruppe	Antall saker totalt	Beregnet utbytte	Gjennomsnittlig utbytte
Mindre bedrageri	2 085	10 068 409	4 829
Bedrageri	23 248	708 385 877	30 471
Grovt bedrageri	2 571	1 414 407 141	550 139
Totalt	27 904	2 132 861 427	76 436

Tabell 3. Antall sak, utbytte og gjennomsnitt per statistikkgruppe i 2024.

Bedrageri med høye tapsbeløp

Det er 123 saker med tap over 1 million kroner som Økokrim har klart å identifisere i 2024. Det tilsvarer 2,1 prosent av alle sakene som er registrert med angitt tap. Dette er om lag på nivå med de to foregående årene. På grunn av at det er identifisert tap på relativt sett flere saker som er kategorisert som grovt bedrageri enn andre type bedragerier er det grunn til å anta at den reelle andelen bedragerier over 1 million kroner er under 2 prosent.

45 av sakene over 1 million kroner i 2024 er kategorisert som investeringsbedrageri, mens 12 av dem er nettbankbedragerier. Det største antallet er ikke knyttet til en bestemt type bedrageri. Sannsynligvis inkluderer dette også både investeringsbedragerier og nettbankbedragerier.

Mørketall

Det er grunn til å tro at mørketallene er store fordi mange lar være å anmelde forholdet. Erfaring fra en av de store bedragerietterforskningene i Økokrim viste at omkring en tredjedel av ofrene anmeldte forholdet.⁸ Blant dem som ikke anmeldte var det flere antatte forsøk på bedrageri. Basert på dette var anmeldelsesraten høyere enn en tredjedel for fullbyrdede bedragerier.

Næringslivets Sikkerhetsråd utfører annethvert år Mørketallsundersøkelsen blant et utvalg norske bedrifter. I 2024 opplyste 24 prosent av dem som var rammet av bedrageri eller bedrageriforsøk at de anmeldte det til politiet.⁹ Hovedårsaken til å ikke anmelde var at tapet de hadde var for ubetydelig. Legges det til grunn kan det være en indikasjon på at store bedragerier anmeldes i større grad enn små.

Et annet eksempel er at statistikk fra Finans Norge viser at forsikringsselskap i 2024 avdekket forsikringssvindel for til sammen 496 millioner kroner, mens det i politiets registre er beregnet en tapt sum på om lag 76 millioner kroner.¹⁰ Politiets tallmateriale tilsvarer kun 15 prosent av Finans Norges sum.

8 BL saksnummer 15939620

9 Mørketallsundersøkelsen 2024

10 Finans Norge <https://www.finansnorge.no/tema/statistikk-og-analyse/forsikringssvindel/> (hentet: 23.04.25)

Vedlegg: Bedrageritype (modus)

Bedrageritype	Undergruppe	Beskrivelse
Investerings-bedrageri		Bedrageri hvor offeret blir overtalt til å gjøre en investering som viser seg å være falsk.
Nettbank-bedrageri		Bedrageri hvor gjerningspersonen(e) får tilgang til for eksempel BankId, koder eller personlige passord for å tappe penger fra nettbanken. Det kan også dreie seg om at uvedkommende har installert programvare og styrt PC eller mobil etter at fornærmede har trykket på en falsk lenke.
Kortbedrageri		Bedrageri hvor uvedkommende har fått tilgang til kortopplysninger som muliggjør uttak eller betalinger fra betalingskortet.
Annonse-bedrageri		Bedrageri hvor offeret betaler for en vare som ikke leveres, eller mottar en vare som er vesentlig forskjellig fra annonsert. Foregår ofte på markedsplasser som Finn.no, Tise, Facebook Marketplace osv.
Annet	Relasjons-bedrageri	Bedrageri hvor offeret blir utsatt for sosial manipulasjon i form av et nært forhold, som leder til overføringer fra offer til gjerningsperson. Kan være av både av romantisk og ikke-romantisk karakter.
Annet	Gebyr-bedrageri	Bedrageri hvor offeret blir bedt om å betale en engangsavgift for eksempelvis å få utbetalt et lån, gevinst eller pakke fra posten
Annet	Faktura-bedrageri	Mot privatpersoner og næringsliv. Bedrageri hvor offeret mottar falsk faktura.
Annet	Direktør-bedrageri	Mot næringslivet. Bedrageri utført ved at gjerningspersonen utgir seg for å være ledelsen i bedriften. Ofte utført ved hjelp av e-post eller SMS.
Annet	Register-manipulering/ lån- og kreditt-bedrageri	Mot næringslivet. Bedrageri hvor registre manipuleres slik at man får innvilget lån og kreditt på uriktig grunnlag.
Annet	Forsikrings-bedrageri	Mot næringslivet. Bedrageri hvor gjerningspersonen fremsetter et falskt eller overdrevet forsikringskrav mot forsikringsselskapet.
Annet	Stønads-svindel	Mot offentlige etater (NAV). Bedrageri hvor gjerningspersonene fremsetter uriktige opplysninger for å heve uberettigede stønader.
Ukjent		Alt som ikke kan kategoriseres i vårt straffesaksregister. Inkluderer saker fra de ulike bedrageritypene beskrevet over.

Økokrim

Postboks 2096 Vika, 0125 Oslo

Telefon: 23 29 10 00

E-post: post.okokrim@politiet.no